

Provinciale kadernota gebiedsgericht plattelandsbeleid in PDPO IV: provincie Vlaams-Brabant (2023-2027)

Hier wordt gewerkt
aan het platteland

www.vlaamsbrabant.be/platteland

Datum 15 september 2022

Inhoud

Samenvatting.....	2
1. Inleiding	3
1.1 Situering van het plattelandsbeleid in het Europese GLB	3
1.2 Historiek plattelandsbeleid.....	3
1.3 PDPO IV: 2023 – 2027	4
1.4 Knelpunt nieuw PDPO voor Provincie Vlaams-Brabant.....	5
2. Strategisch Plan Vlaanderen	5
2.1 Geografische afbakening LEADER gebied	5
2.2 Inhoudelijke afbakening	6
2.3 Organisatie LEADER werking	7
3. Provinciale accenten in PDPO IV	7
3.1 Afbakening LEADER gebieden	7
3.2 Voorbereidingstraject uitwerking Lokale OntwikkelingsStrategie (LOS)	8
3.3 Organisatie toekomstige LEADER gebieden en werking	9
3.4 Provinciaal initiatief ‘plattelandssubsidies voor verstedelijkt gebied’	11
4. Financiële implicaties	11
4.1 Voorbereidingsfase.....	11
4.2 Uitvoeringsfase	11

Lijst met afkortingen

GLB: Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

LAG: Lokale Actie Groep

LOS: Lokale OntwikkelingsStrategie

LEADER: ‘Liaison Entre Actions de Développement de l’Economie Rurale’, een Europees subsidieprogramma voor plattelandsontwikkeling

PDPO: Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling

PMC: Provinciaal Managementcomité

SP: Strategisch Plan

TW: Technische Werkgroep

VLM: Vlaamse LandMaatschappij

Samenvatting

Het provinciale en Vlaamse plattelandsbeleid vinden hun oorsprong in de 2de pijler van het Europese Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB). Het is een beleid gebaseerd op projectsubsidies door lokale besturen en organisaties. De nieuwe programmaperiode start op 1 januari 2023 en eindigt eind 2027. Deze kadernota beschrijft het Europese en Vlaamse kader en aanpak voor de nieuwe programmaperiode. De nadruk ligt op de provinciale accenten en knelpunten. Ook de timing en de financiële impact voor de provincie worden verduidelijkt.

In de vorige programmaperiode (2015 – 2022) waren projectsubsidies mogelijk in alle rurale gemeentes en in de LEADER gebieden. In onze provincie situeren deze zich in het Hageland en het Pajottenland. In de nieuwe periode ligt de nadruk op de LEADER gebieden en zal deze bottom up methode versterkt worden toegepast. De provincies zijn opnieuw, net als Vlaanderen (VLM) en Europa, cofinancierende overheden binnen de uitvoering van het programma. Door deze aanpak dreigt echter het verstedelijkt platteland uit de boot te vallen, terwijl de plattelandsuitdagingen daar even groot zijn.

De nieuwe prioritaire thema's die Vlaanderen vooropstelt zijn:

1. Innovatie en duurzame landbouwproductie en afzet, en valorisatie van biomassa-resten
2. Leefbare en levendige dorpen
3. Biodiversiteit en landschapskwaliteit

Op basis van een gebiedsanalyse bepaalt de Lokale Actie Groep (LAG) van een potentieel LEADER gebied de noden, behoeften, kansen en potenties om vervolgens de thema's te verfijnen en prioriteren om er vervolgens projectmatig mee aan de slag te kunnen gaan. Dit alles vormt de ruggengraat van de Lokale OntwikkelingsStrategie (LOS).

In Vlaams-Brabant zullen opnieuw twee potentiële LEADER gebieden afgebakend worden, namelijk Hageland en Pajottenland, met mogelijk nog enkele uitbreidingen op (deel)gemeenteniveau. De LEADER secretariaten in Vlaams-Brabant zullen o.a. een plattelandstoer en feedback moment organiseren ter inspiratie en uitwisseling van goede voorbeelden. Nadien volgen stakeholdersessies om concreet aan de slag te gaan met de verworven inzichten. De provinciale zal hierin ondersteunen, o.a. via actieve betrokkenheid bij het traject, kennisuitwisseling en opbouw (rapporten uit Provincie in Cijfers). Ook de kennis bij de provinciale diensten over de verschillende plattelandsthema's zal actief meegenomen worden. Zodat het provinciale beleid en de Lokale OntwikkelingsStrategieën samenstromen.

Vanuit de provincie sterven we ernaar om een eigen plattelandsbeleid verder te zetten via projectsubsidies waarbij platteland in verstedelijkte regio's gekoesterd wordt. De thema's en aanpak worden samen met de LOS strategie via een participatieve aanpak uitgewerkt.

Financieel loopt de nieuwe programmaperiode niet samen met de provinciale legislatuur. Dit was in de voorgaande periodes en ook op Vlaams niveau ook niet het geval. Voor de huidige beleidsperiode (2023 – 2025) worden de bestaande middelen (subsidie aan beheersautoriteit VLM) gebruikt voor het gewijzigde beleid. Daarnaast wordt onderzocht hoe ingezet kan worden op een provinciaal plattelandsbeleid in verstedelijkt gebied met eigen middelen.

1. Inleiding

1.1 Situering van het plattelandsbeleid in het Europese GLB

Het provinciale en Vlaamse plattelandsbeleid vinden hun basis in het Europese Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB). Het GLB bestaat uit 2 pijlers met elk hun eigen subsidies. Het nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) start op **1 januari 2023**. Vlaanderen maakt hiervoor een Vlaams GLB Strategisch Plan (GLB SP) op.

Net als in het verleden omvat het nieuwe GLB 2 pijlers:

Pijler 1: gefinancierd uit het Europees Landbouwgarantiefonds

- Directe steun voor landbouwers
- Gemeenschappelijke marktordening

Pijler 2: gefinancierd door het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling. Dit vervangt het vroegere PDPO (Programmadoocument voor Plattelandsontwikkeling)

Het plattelandsbeleid vindt dus zijn oorsprong in de **tweede pijler** van het Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) en het is een beleid gebaseerd op **projectsubsiëring** uitgevoerd door lokale besturen en organisaties. De Europese wetgeving creëert een menukaart aan maatregelen, waarbinnen elke lidstaat of regio geschikte maatregelen kan uitkiezen en invullen op zijn maat.

1.2 Historiek plattelandsbeleid

Sinds de eerste Europese programmaperiode voor plattelandsontwikkeling (PDPO I 2000 – 2007) werken de provincies in hun rol van **gebiedsgerichte regisseur** mee aan de uitvoering van een beleid gericht op het versterken van de leefbaarheid van het platteland. De provinciebesturen beschikken hierbij over een omvangrijke gebiedskennis, mede dankzij de intensieve samenwerking met het lokale bestuursniveau en het maatschappelijk middenveld. Een flexibel en geïntegreerd gebiedsgericht beleid is immers noodzakelijk om een antwoord te bieden op de verschillende **uitdagingen** op het platteland: het onderhouden en vrijwaren van de **open ruimte** en de (specifieke) **dorpskernen**.

In het kader van PDPO III (2015 – 2022) werden plattelandsgebieden in Vlaanderen afgebakend als de groep van Vlaamse rurale gemeenten. Een rurale gemeente heeft een bevolkingsdichtheid lager dan 350 inwoners/km² of een bebouwde oppervlakte van lager dan 15%. Gezien de sterke verweving van stad en platteland in Vlaanderen en de problematiek van de verstedelijking zijn ook subsidies mogelijk buiten het afgebakende plattelandsgebied. Omdat deze de stad-platteland-relaties ten goede komen en de integratie van het plattelandsthema in andere EU-fondsen stimuleren.

Projectsubsidies voor de periode 2015 – 2022:

- PDPO (omgevingskwaliteit door samenwerking of investering): een combinatie van Europese, Vlaamse en provinciale middelen
- Platteland Plus: een combinatie van Vlaamse en provinciale middelen
- LEADER: het spoor LEADER werking heeft tot doelstelling plattelandsactoren te verenigen en helpen na te denken over de plattelandsopportuniteiten van hun gebied

en dit via de LEADER methodiek van bottom-up samenwerking. Hiervoor werden per provincie specifieke regio's afgebakend.

De voorbije 20 jaar werd er dus heel wat kennis en expertise opgebouwd in de coördinatie van deze bottom-up gebiedsgerichte plattelandswerking. Voor de provincie Vlaams-Brabant is deze te vinden in de **provinciale cel platteland** uitgevoerd door de provinciale plattelandscoördinator (1vte) (onder de dienst land- en tuinbouw) en de secretariaten van de bestaande **LEADER gebieden Hageland en Pajottenland** (georganiseerd door de vzw's Leader Hageland+ (2,5 vte) en Leader Pajottenland+ (2 vte)).

1.3 PDPO IV: 2023 – 2027

Het Europees kader voor PDPO IV wordt gevormd door verordening 2021/2115 van het Europees Parlement en de Raad. Art. 92 stelt dat elke lidstaat een minimum van 5 % van het hele budget voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid moet inzetten op LEADER. Verordening 2021/1060 vermeldt de te volgen methodieken in artikels 31 t.e.m. 34: het is belangrijk om de capaciteit van plattelandsgebieden van onderuit te versterken via LEADER d.m.v. **lokale actiegroepen (LAG)**, die de belangen van de gemeenschap vertegenwoordigen, en verantwoordelijk zijn voor het ontwerp en de uitvoering van vanuit de gemeenschap geleide **lokale ontwikkelingsstrategieën (LOS)**.

Het Vlaamse Strategisch Plan 2023-2027, zoals ingediend bij de Europese Commissie op 11/03/22, vormt het Vlaamse referentiekader voor LEADER. Het bepaalt het geografisch toepassingsgebied van LEADER, de inhoudelijke afbakening en verfijnt de manier van werken, zoals vooropgesteld door Europa.

“Het GLB-plan wil de vitaliteit van het platteland versterken door de LEADER methode versterkt toe te passen.”

Voor de nieuwe programmaperiode die start van 1 januari 2023 ((PDPO IV, 2023 – 2027) zal de Vlaamse vertaalslag zich dus voornamelijk toespitsen op de gebieden die in Vlaanderen de grootste plattelandswaarde hebben, namelijk de LEADER gebieden. Op Vlaams niveau geeft de VLM (Vlaamse Land Maatschappij) het plattelandsbeleid vorm. In het nieuwe Strategisch Plan wordt er opnieuw naar de provincies gekeken voor de gezamenlijke uitvoering van de LEADER maatregel.

De provincies zijn, net als Vlaanderen en Europa, co-financierende overheden binnen de uitvoering van het programma, en nemen als gebiedsgerichte regisseur actief deel aan de voorbereidingen en concrete uitrol van de nieuwe programmaperiode. Dit gebeurt op volgende manieren:

- Participatie aan het ambtelijk en bestuurlijk voorbereidingstraject i.s.m. Vlaanderen en Europa;
- Ontwerp-afbakening van de potentiële gebieden op basis van een reeks criteria: Vlaamse voorwaarden, maximalisatie, bestuurlijke coherentie, plattelandskenmerken...
- Ondersteuning van en begeleiding bij het proces om te komen tot een Lokale Ontwikkelingsstrategie per gebied;

1.4 Knelpunt nieuw PDPO voor Provincie Vlaams-Brabant

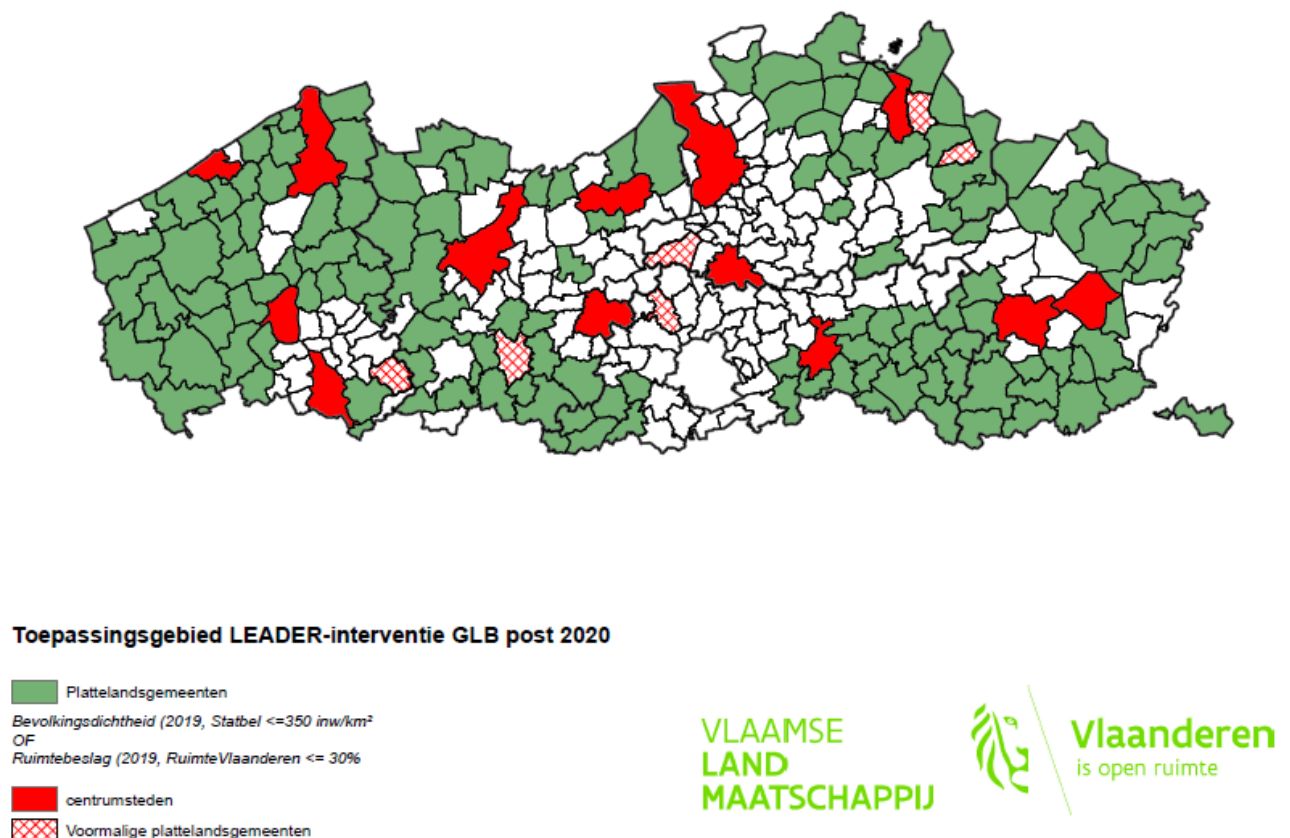
PDPO IV voorziet dus enkel nog de LEADER methodiek, de maatregel Omgevingskwaliteit en Platteland Plus worden niet meer meegenomen. Het LEADER luik beperkt zich echter tot acties en ondersteuning in de ‘echte’ plattelandsgebieden van onze provincie in het Hageland en het Pajottenland. Een groot deel van ons provinciegebied, het meer verstedelijkt platteland, dreigt hierdoor uit de boot te vallen, terwijl de plattelandsuitdagingen daar vaak even groot zijn. Daarom is het nodig en wenselijk om als provincie ook hierop in te (blijven) zetten via een tweede subsidielijn ‘**subsidies voor plattelandsontwikkeling in verstedelijkt gebied**’, bestaande uit zuiver provinciale middelen. Voor deze subsidielijn schetst deze kadernota ook de eerste grote inhoudelijke lijnen.

2. Strategisch Plan Vlaanderen

2.1 Geografische afbakening LEADER gebied

Plattelandsgemeenten/gebieden worden gedefinieerd als gemeenten/gebieden met een bevolkingsdichtheid van **max. 350 inwoners per km²** OF een **ruimtebeslag van max. 30%**. Centrumsteden komen niet in aanmerking als toepassingsgebied. Hieronder de Vlaamse kaart met in het groen de echte plattelandsgemeenten en in het rood de uitgesloten centrumsteden.

Figuur 1: Vlaamse afbakening platteland

LEADER gebieden moeten aan onderstaande criteria voldoen volgens het strategisch plan (SP) Vlaanderen:

- Minstens 3 plattelandsgemeenten maken integraal deel uit van het gebied en vormen de kern;
- Voor het hele gebied is de bevolkingsdichtheid max. 350 inwoners/km² of het ruimtebeslag max. 30%;
- Het gebied is fysisch-geografisch, landschappelijk en sociaal-economisch een geheel;
- Het gebied is bestuurlijk coherent;
- Er is een dynamisch samenwerkingsverband met een representatieve vertegenwoordiging van relevante lokale plattelandsactoren.

2.2 Inhoudelijke afbakening

Vlaanderen schuift 3 prioritaire thema's naar voren in het Strategisch Plan:

1. Innovatie en duurzame lokale landbouwproductie en afzet, en valorisatie van biomassa-resten:

- De bijhorende (kleine) investeringen in collectieve infrastructuur of materieel voor oogst, opslag, verwerking en logistiek van biomassa(resten) uit natuur – en landschapsbeheer en lokale land -, tuin – en bosbouw met het oog op een hoogwaardige lokale toepassing en met aandacht voor circulariteit.
- Uitvoering van lokale voedselstrategieën, stimuleren en bevorderen van de korte keten, evenals de bijhorende (kleine) investeringen;
- Samenwerking met de ambitie om duurzame landbouwverbreding in te zetten voor gemeenschappelijke doelen;

2. Leefbare en levendige dorpen:

- Participatie van en samenwerking tussen dorpsbewoners en andere plattelandsactoren versterken met volgende ambities: de dorpsgemeenschappen toekomstbestendig en divers ontwikkelen; de leefbaarheid en sociale cohesie verhogen, evenals vereenzaming aanpakken; een kwalitatieve leef- en werkomgeving creëren met innovatieve en duurzame initiatieven; duurzame mobiliteit stimuleren en vervoersarmoede aanpakken; de dienstverlening en het voorzieningenniveau verbeteren; enz..
- De bijhorende investeringen in gemeenschapsvormende infrastructuur (publieke ruimte of dorpslokalen) of materieel;

3. Biodiversiteit en landschapskwaliteit:

- Samenwerking tussen verschillende plattelandsactoren met de volgende ambities: de open ruimte en het landschap kwalitatief versterken; de biodiversiteit, de bodem- en waterkwaliteit verbeteren; verbindingen creëren die de streekidentiteit versterken, bijdragen aan de klimaatdoelstellingen (adaptatie en mitigatie), landschappen, water en natuur aan elkaar rijgen;
- De bijhorende (kleine) investeringen om de biodiversiteit en landschapskwaliteit te versterken.

2.3 Organisatie LEADER werking

Op basis van een gebiedsanalyse bepaalt de **Lokale Actie Groep** (LAG) van een potentieel LEADER gebied noden, behoeften, kansen en potenties, om vervolgens de thema's te verfijnen en prioriteren om er projectmatig mee aan de slag te kunnen gaan. Dit alles vormt de ruggengraat van de **Lokale Ontwikkelingsstrategie** (LOS).

De **Lokale Ontwikkelingsstrategie** omvat 2 onderdelen:

1. Werking Lokale Actie Groep als motor voor de lokale ontwikkeling

Het gaat hier om middelen om de Lokale Actie Groep te dynamiseren en toe te laten vakkundigheid te verwerven om zo de LEADER methodiek optimaal toe te passen in het gebied. Deelname aan studiedagen, zelf oproepen lanceren, netwerkmomenten, administratieve en inhoudelijke opvolging dossiers, verdieping van thema's uit de LOS om inspiratie te bieden... behoren tot de mogelijkheden. Het LAG-secretariaat verzorgt de dagelijkse werking van de Lokale Actie Groep als front-office voor de projectwerking, in concreto via een LAG-coördinator.

2. Uitvoering Lokale Ontwikkelingsstrategieën (LOS)

De LOS wordt uitgevoerd door projecten om zoveel mogelijk actoren te betrekken en engageren. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen investeringsprojecten en dienstverleningsprojecten. Verder zijn er naast de reeds gekende reguliere projecten, ook mogelijkheden voor:

- Micro-projecten: kleine projecten met een zeer concrete impact voor kleinere promotoren en met een vereenvoudigde administratieve procedure, maximale subsidie € 5.000.
- Koepelprojecten: verzameling afzonderlijke projecten rond een soortgelijke doelstelling, administratief behandeld als 1 project. De coördinerende organisatie verlicht de administratieve lasten voor de deelprojecten. De minimale projectkost bedraagt hier € 50.000.
- Samenwerkingsprojecten: inter-territoriale en transnationale samenwerking met andere LAG's of LEADER-achtig georganiseerde gebieden. Minimale projectkost van € 125.000 per LAG.

De toekomstige LEADER werking sluit bijgevolg sterk aan bij de huidige werking. Waardoor de huidige organisatie in de provincie Vlaams-Brabant behouden kan blijven.

3. Provinciale accenten in PDPO IV

3.1 Afbakening LEADER gebieden

De voorgestelde afbakening is gebaseerd op:

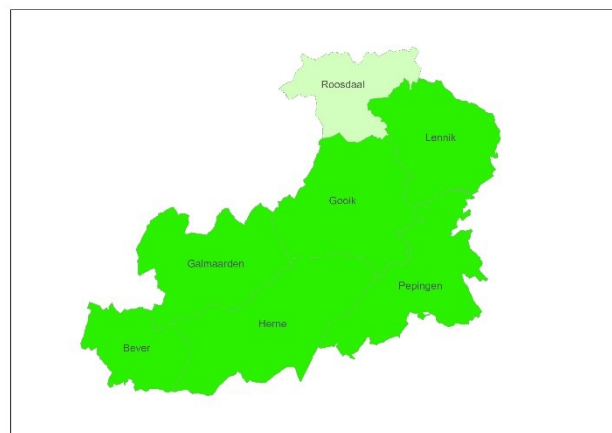
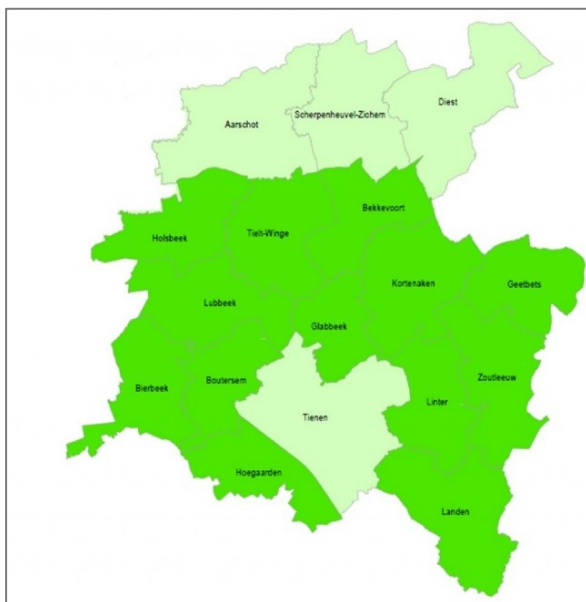
- Maximalisatie, rekening houdende met Vlaamse criteria. Dit ook gezien het wegvallen van de andere gebiedsgerichte maatregelen;
- Bestuurlijke coherentie;
- Haalbaarheid op niveau van uitvoering;
- Ervaringen PDPO III;

- Plattelandskenmerken.

In Vlaams-Brabant worden 2 potentiële LEADER gebieden afgebakend voor PDPO IV, zijnde de bestaande LEADER gebieden **Hageland** en **Pajottenland** met mogelijks enkele **uitbreidingen op (deel)gemeenteniveau**. Deze afbakening vormt een eerste voorstel om de gebiedsanalyse en het participatie-traject aan te vatten.

Wijzigingen zijn dus nog mogelijk in de loop van het proces, op basis van inhoudelijke argumenten (gebiedsanalyse) en/of de gewenste betrokkenheid van stakeholders (participatief proces).

Figuur 2: huidig LEADER gebied Hageland+ **Figuur 3:** Huidig Leader gebied Pajottenland+

Ter info: De lichtgroene gemeentes in bovenstaande kaartjes zijn uitgesloten van investeringsprojecten via omgevingskwaliteit (2015 – 2022).

Het huidig LEADER-gebied Hageland+ is gelegen in het oostelijke deel van Vlaams-Brabant en omvat 17 gemeenten: Aarschot, Bekkevoort, Bierbeek, Boutersem, Diest, Geetbets, Glabbeek, Hoegaarden, Holsbeek, Kortenaken, Landen, Linter, Lubbeek, Scherpenheuvel-Zichem, Tiel-Winge, Tienen en Zoutleeuw. De bevolkingsdichtheid van het afgebakend gebied Hageland+ (761,52 km²) is gemiddeld 295 inwoners/ km².

Het huidig LEADER-gebied Pajottenland is gelegen in het westelijk deel van Vlaams-Brabant en omvat 7 gemeenten: Bever, Galmaarden, Gooik, Herne, Lennik, Pepingen en Roosdaal. De bevolkingsdichtheid van het afgebakend gebied Pajottenland (227,53 km²) is gemiddeld 229,5 inwoners/ km².

3.2 Voorbereidingstraject uitwerking Lokale OntwikkelingsStrategie (LOS)

Vlaanderen voorziet, in samenwerking met de provincies, in het najaar 2022 in elke provincie een **inspiratiedag**. De nadruk zal liggen op inspireren en vooral enthousiasmeren, met de

hoop om door een goede communicatiestrategie ook doelgroepen te bereiken die nu minder in de bestaande netwerken aanwezig.

De provincie Vlaams-Brabant, in casu het **plattelandsloket** werkt reeds velen jaren constructief en nauw samen met de bestaande LEADER gebieden Hageland en Pajottenland i.k.v. de uitrol en coördinatie van PDPO III. De 2 vzw's maken deel uit van de cel platteland. LEADER Hageland is gehuisvest in het provincie in hetzelfde kantoor als de plattelandscoördinator. LEADER Pajottenland heeft zijn kantoren in het Provinciaal Plattelandscentrum Peerenbosch. Deze samenwerking zal tijdens de voorbereidingen tot vorming van de (nieuwe) LEADER gebieden nog geïntensifieerd worden via:

- Kennisuitwisseling (o.a. gebiedsanalyse via de dienst landbouw op basis van Provincie in Cijfers) en actieve betrokkenheid bij het vormingstraject;
- Terugkoppeling en afstemming met de andere bestuurlijke overheden;
- Mogelijkheid tot financiële en administratieve ondersteuning indien tijdens het proces extra expertise en facilitering dient ingehuurd te worden;

Via de **provinciale diensten** is er een waaier aan kennis over vele plattelandsonderwerpen beschikbaar. We vragen dan ook uitdrukkelijk aan de potentiële LEADER gebieden om, wanneer zij rond een bepaald inhoudelijk thema willen werken, contact op te nemen met de desbetreffende provinciale dienst. Op die manier zijn ze op de hoogte van de laatste stand van zaken en het beleid hierrond. De kennis bij de provinciale diensten over de verschillende plattelandsthema's zal actief meegenomen worden. Zodat het provinciale beleid en de Lokale OntwikkelingsStrategieën samenstromen.

De LEADER gebieden Hageland en Pajottenland engageren zich om intern via hun geëigende (bestuurs)organen het proces grondig voor te bereiden en optimaal in te zetten op de kansen en middelen die ter beschikking worden gesteld. Daarnaast organiseren ze in het najaar een **plattelandstoer** op het terrein waar de kans wordt geboden om kennis met het andere LEADER gebied aan de hand van concrete voorbeelden en uitdagingen uit te wisselen. Op het einde van dit (bestuurs)bezoek wordt een feedback moment voorzien. Nadien volgen er **stakeholderssessies** om concreet aan de slag te gaan met de verworven inzichten en conclusies hierrond te formuleren in december. Voor de facilitering van dit proces kan externe expertise worden ingehuurd.

3.3 Organisatie toekomstige LEADER gebieden en werking

Zoals reeds gemeld verandert er weinig structureel aan de LEADER werking waardoor de bestaande bestuursorganen en administratieve werking en organisatie in de provincie kunnen gecontinueerd worden.

3.3.1 Coördinatie gebieden

Voor elke Lokale Actie Groep (LAG) wordt een vaste subsidie voor de tewerkstelling van 1,1 VTE coördinator voorzien, ongeacht de grootte. Dit kan ter versterking van het secretariaat opgetrokken worden vanuit het variabel deel van het budget. Concreet zijn de taken van de coördinator (en secretariaat) onder meer de volgende:

- ondersteunt de werking van de LAG inhoudelijk en administratief;

- is het permanente aanspreekpunt voor de leden van de LAG, de projectpromotoren, de inwoners uit het LEADER-gebied en de beheersdienst;
- bereidt de vergaderingen en beslissingen voor van de LAG, verzorgt het secretariaat en staat in voor een accurate verslaggeving;
- verzorgt de communicatie over LEADER naar de inwoners van de streek;
- adviseert mensen en organisaties met ideeën en/of projectvoorstellen;
- helpt in het tot stand komen van een gedragen ontwikkelingsvisie;
- volgt de Vlaamse en Europese ontwikkelingen m.b.t. het plattelandsbeleid op de voet;
- vervult samen met de leden van de LAG een proactieve rol als projectmakelaar;
- heeft een dynamiseringstaak in het gebied en de LAG en zal de kans krijgen de nodige opleiding te volgen om zich optimaal van deze taak te kwijten;
- controletaken in opdracht van Europa behoren niet tot het takenpakket van de coördinator, met uitzondering van de administratieve controles en taken die door de beheersdienst worden gedelegeerd.

De kosten voor werking van de LAG mogen, inclusief de vaste coördinator, mogen maximaal 25% van het totale toegekende budget voor de hele periode bedragen.

3.3.2 Ondersteuning en samenwerking provincie

Het plattelandsloket van en de provincie Vlaams-Brabant zorgen mee voor de kwaliteitscontrole van de ingediende dossiers door het inzetten van de provinciale Kwaliteitskamer en vertegenwoordiging in de evaluatieprocedure. Verder zorgt het plattelandsloket ook voor de afstemming met de hogere beleidslijnen (provinciaal, Vlaams, Europees), de totstandkoming van de Lokale OntwikkelingsStrategie (LOS) zelf en de evaluatie ervan. De onderlinge taakafspraken worden vast gelegd in een nieuwe **samenwerkingsovereenkomst** tussen de provincie Vlaams-Brabant en de LEADER gebieden.

3.3.3 Samenstelling besluitvormingsorganen

Voor de technisch-inhoudelijke advisering van de ingediende LOS dient er per provincie een Technische Werkgroep samengesteld te worden. Deze moet bestaan uit een ambtelijke vertegenwoordiging van de provincie, de Vlaamse overheid (VLM en departement Landbouw en Visserij), onafhankelijke experts van wetenschappelijke instellingen en beleidsexperts van provinciale en Vlaamse administraties met linken naar de inhoudelijke thema's.

Voor de goedkeuring van de ingediende LOS's op basis van het advies van de provinciale Technische Werkgroepen wordt een Vlaams Management Comité (PMC) opgericht, samengesteld uit stemgerechtigde vertegenwoordigers van de 2 cofinancierende instanties, namelijk Vlaanderen en de provincies. Per provincie wordt een politiek verantwoordelijke (gedeputeerde voor plattelandsbeleid, afgevaardigde provincieraad) en een ambtelijke vertegenwoordiger aangeduid.

Per LEADER gebied zal ook een expertenpanel gevormd moeten worden om de dossiers inhoudelijk te adviseren richting LAG. Dit expertenpanel kan zowel provinciaal als per gebied georganiseerd worden.

3.4 Provinciaal initiatief 'plattelandssubsidies voor verstedelijkt gebied'

Het grondgebied van de provincie Vlaams-Brabant is aanzienlijk verstedelijkt, met een hogere bevolkingsdichtheid en bebouwingsgraad dan het typische platteland met veel open ruimte en beperktere bevolkingsdichtheid. Maar ook deze gebieden worden geconfronteerd met specifieke noden en uitdagingen die provinciale ondersteuning wenselijk maken. Verstedelijkt platteland is ten slotte ook platteland. De druk op de open ruimte is er immers nog groter. Als we dit platteland vlakbij de stad willen behouden is het belangrijk om hier extra op in te zetten en deze gebieden te koesteren. De specifieke noden kunnen in een eerste fase onderzocht worden en op basis hiervan kunnen geschikte instrumenten uitgewerkt worden die ingezet worden (bv. via een nominatieve subsidie). De provinciale subsidies kunnen worden beoordeeld door een inhoudelijke jury, het plattelandsoket, en vervolgens goedgekeurd door deputatie.

Vanuit de provincie sterven we ernaar om een eigen plattelandsbeleid verder te zetten via projectsubsidies waarbij **platteland in verstedelijkte regio's** gekoesterd wordt. De thema's, aanpak en financiering worden samen met de LOS strategie via een participatieve aanpak uitgewerkt.

4. Financiële implicaties

4.1 Voorbereidingsfase

Vanuit Europa wordt er voor de voorbereidingsfase per ingediende Lokale OntwikkelingsStrategie (LOS) € 35.000 (2022 – 2023) voorzien voor een gebieds- en stakeholderanalyse, en een participatief proces met de stakeholders om de Vlaamse thema's te verfijnen en te prioriteren, om zo te komen tot een LOS. Deze LOS vormt het kader voor het lanceren van projectoproepen en het goedkeuren van projecten voor de periode 2023-2027. Deze financiering gaat rechtstreeks naar de LEADER gebieden, er wordt geen provinciale cofinanciering gevraagd. Dit is echter wel mogelijk, ze hebben de provincies Antwerpen en West-Vlaanderen bijvoorbeeld een externe consultancy opdracht in de markt gezet voor de begeleiding van de opmaak.

Op basis van deze LOS worden zowel werkings- als projectmiddelen toegekend voor de periode 2023 – 2027 aan elke PG, die bestaan uit Europese, Vlaamse en provinciale middelen.

4.2 Uitvoeringsfase

Per erkend LEADER gebied worden jaarlijks middelen voorzien voor de werking van de Lokale Actie Groep (LAG) en de uitvoering Lokale OntwikkelingsStrategie (LOS). Elk erkend LEADER gebied krijgt een vast bedrag om de basiswerking te garanderen nl. € 408.250. Dit bedrag is berekend op basis van een minimale personeelsinzet die nodig is om een LEADER gebied te coördineren (de eerder vermelde 1,1 VTE). Dit basisbedrag wordt aangevuld met een variabel bedrag, berekend op basis van de grootte van het gebied en zijn gebiedskarakteristieken. Gezien de LEADER gebieden pas vast liggen na indiening en

goedkeuring van de Lokale Ontwikkelingsstrategieën van alle provincies, zal pas op dat moment het exacte bedrag beschikbaar per LEADER gebied gekend zijn.

De nieuwe programmaperiode (2023 – 2027) overstijgt de provinciale beleidsperiode. Voor de continuïteit van het provinciale financiële engagement in plattelandsontwikkeling is dit een belangrijk aandachtspunt.

Uitgaande van huidige inzichten, inschattingen en aannames komt dit voor de LEADER gebieden in Vlaams-Brabant (2023 – 2027) neer op:

- Hageland: € 4.522.563,48
- Pajottenland : € 2.243.745,28

Deze overheidssteun is samengesteld uit 43% vanwege de Europese Unie en 57% vanwege het Vlaamse Gewest en de provincie (elk 28,5 %).

Voor Vlaams-Brabant bedraagt dit **€ 1.928.398**, verdeeld over de programmaperiode (2023 – 2027). Dit komt neer op een jaarlijkse bijdrage van € 385.680 per jaar. Dit bedrag wordt, zoals voorgaande programmaperiodes, overgemaakt aan het Betalingsorgaan dat ook het Vlaamse en Europese deel verzamelt.

Ter vergelijking in de vorige programmaperiode (ref. 2015 – 2019) werd een bedrag vanuit de provincie uitgekeerd aan VLM voor Leader projecten van € 1.000.895. Dat is aanzienlijk minder dan in de nieuwe periode. Maar er werd ook € 910.332 uitgekeerd voor Platteland+ en € 757.803 voor OmgevingsKwaliteit (OKW) projecten, die over de volledige provincie werden uitgevoerd (uitgezonderd centrumsteden). In totaal werd in de vorige referentieperiode **€ 2.669.030** aan subsidies vanuit de provincie ingezet voor een leefbaar platteland.

Voor de periode 2023 – 2025 is op jaarbasis telkens € 422.000 voorzien om over te maken aan het Betalingsorgaan. Op basis van de huidige prognose betekent dit dat als de inbreng voor de LEADER werking hiervan afgetrokken wordt (422.000 – 385.680) er jaarlijks nog **€ 36.320** beschikbaar is voor plattelandsprojecten buiten de LEADER gebieden. Het spreekt voor zich dat hiermee de huidige noden in de verstedelijkte plattelandsgebieden niet kunnen opgevangen worden.

Vlaanderen besliste eerder dat er geen nieuwe PlattelandPlus werking komt waarbij Vlaamse en provinciale middelen samen worden ingezet voor projectoproepen. Vlaanderen werkt daarentegen zelf een nieuwe oproep uit, waarvan het thema echter nog niet gekend is. De provincie zou wel als begunstigde in aanmerking komen. Deze nieuwe aanpak is een mogelijke kans voor het plattelandsloket. De rol, ambities en mogelijkheden voor het plattelandsloket zullen in de voorbereidingsfase verder uitgeklaard worden.

De provincie engageert zich dus in eerste instantie om de LEADER werking zoals deze op Vlaams niveau wordt versterkt te ondersteunen via de voorziene middelen. In de voorbereidingsfase wordt eveneens onderzocht hoe het plattelandsloket ook bijkomend middelen kan inzetten (Vlaams, provinciaal) voor de specifieke noden van het verstedelijkt platteland, typerend voor Vlaams-Brabant.